

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Principiile fundamentale ale civilizațiunii.

VIII.

— Articol final. —

Drept răspuns la întrebările minții și ale inimei noastre, știința și religiunea ne arată în deplină lumină enigma universului din două părți deosebite.

Știința stabilește legile eterne și nestrămutate, după cari își trăiește viața universul nostru. Știința procură și supune inteligenței omenestii forțe de ale naturii, tot mai noi și tot mai noi, și ea stabilește gradul de dependență externă, fizică a omului, față de lumea care îl încunjură. Pe scurt, știința urmărește scopul de a da răspunsul cel mai perfect posibil la întrebarea: *Cum există lumea?*

Religiunea are altă misiune. Ea răspunde la întrebarea: „Cum să existe omul în lume?“ In ce raporturi să stee el cu lumea, și cu acela care e mai mare decât lumea?

Cărturarul a întrebat pe Isus Cristos: „Rabbi! Ce să fac ca să dobândesc viața de veci?“ Cu aceeași întrebare se adresează religiunii fiecare creștin, în firma credinței, că nu numai răspunsul necesar îl găsește în învățăturile evangheliei, ci prin strânsa și via împreună a sa cu Dumnezeu, pe calea rugăciunii, își va procura și forțele morale de cari are trebuință, pentru ca în fiecare acțiune a sa, în fiecare sentiment și în fiecare cuvânt să fie depusă cugetarea vecinică, din care i-se naște dreptul de viață.

Pe lângă o astfel de pricepere a misiunilor ce le au în lume știința și religiunea, și pe lângă o astfel de limitare a sferelor lor de activitate, mai poate fi oare vorba de contraste între știință și religiune, și de necesitatea de a fi înlocuită una cu cealaltă?

Calea vieții însăși, calea vieții care are însemnătate vecinică, e

departe de a fi fost parcursă de omenime, și de aceea e lucru mai mult decât curios, când auzi spunându-se, că religiunea și-a trăit zilele, și că acum știința trebuie să devină stea conducătoare și putere motrice pentru ulterioara civilizație.

Isus Cristos vorbește în evanghelia dela Luca astfel: „Cu ce voui asemăna împărăția lui Dumnezeu? Ea e asemenea aluatului pe care muerea l-a luat și l-a ascuns sub trei merțe de făină, până s'a înăcrit“.

In senzul acestei asemănări să vorbim mai departe și să adăugem, că *religiunea lui Isus Cristos e pentru omenime indispensabilă*, întocmai cum aluatul e indispensabil făinei; și câtă vreme oamenii nu sunt pătrunși toți de spiritul evangheliei, *creștinismul nu poate fi înlocuit cu nimic alta*.

Se va obiecționa poate, că există mulțime de oameni, conduși de supreme motive morale și cu o viață curată ca cristalul, cari însă își recunosc pe față necredința în învățăturile religiunii, cari îi deneagă acesteia din capul locului orice influență asupra vieții lor și asupra moralității vieții lor. Ca reprezentant tipic al acestui soi de oameni ne poate servi savantul francez Littré, „acest sfânt, care nu crede în Dumnezeu“, dupăcum nimerit l-a caracterizat alt scriitor francez. Cum să aducem deci, va întreba cineva, acest fapt în consonanță cu imaginea noastră despre religiune, ca centru al tuturor forțelor de viață, cari pun în mișcare și modelează viața noastră socială de astăzi?

Răspunsul e foarte simplu. Religiunea creștină a lăsat în cursul celor 19 veacuri ale existenței ei urme neperitoare asupra unui șir lung de generațiuni, asupra legilor și a întocmirilor acestora, asupra educațiunii lor spirituale și morale, peste tot asupra întregului curs de idei, asupra cugetării omenestii. Noi toți, oricari să ne fie păreri cu privire la religiune, ne aflăm puși

involuntar sub influința ei, la orice pas, în fiecare moment al vieții noastre. O mare parte din ideile propoveduite lumii mai întâiu din partea creștinismului au devenit astăzi avere comună, bun public, și contrarii creștinismului au să fie mulțămitori pentru tot ceea ce de ce cu drept cuvânt sunt mândri numai și numai evangheliei, cu toate că nu vreau să o recunoască. Dar și atunci când soarele e ascuns sub nori, lumina zilei pe care o vedem nu vine dela sine, ci dela marele planet ascuns pentru ochii noștri. După ce se respiră norii, și cerul se limpezește și ni-se arată în întreaga sa frumusețe, soarele va revărsa poyoiu de lumină și căldură, și va fi o zi curată și fericită!

Dar când va fi aceasta? Nimeni nu poate să dea răspuns. Isus Cristos zice, că *nu putem* să o știm. Dar tocmai pentru că nu putem ști vremea când ne va sosi acest cias, trebuie nu numai să stăm gata pentru a-l întâmpina, întocmai ca stăpânul care-și păzește casa și ca fecioarele cari cu candelile aprinse își așteaptă mirii, — ci trebuie să și *lucrăm* din toate puterile date nouă, ca ceasul acesta să sosească, făcând ca slugile cari au întrebuințat bine talanții primiți. La întrebarea, că ciasul acesta când va veni, Mântuitorul însuși spune, să lucrăm din toate puterile, ca să *accelerăm sosirea lui*. Și alt răspuns la întrebare nu se poate da. Nu poate nime să spună oamenilor, când va veni ziua și ceasul împărăției lui Dumnezeu, pentru că sosirea acestui ceas atârână numai dela ei, dela nimeni altul!

„...Răspunsul e același, — ne spune un adânc cugetător, — pe care un înțelept l-a dat trecătorului, când l-a întrebat, dacă e lung încă drumul până în oraș? I-a răspuns așa: *Mergi numai!* Cum putem noi să știm, cât mai este până la țânta de care se apropie omenimea, când nu știm *cum* se va apropia de țântă omenimea, dela care depinde, să

meargă oare înainte, sau să stee pe loc, să-și accelereze ori să-și micșoreze pașii?

Tot ce putem ști este aceea, că noi toți cari formăm omenimea avem să știm ce trebuie să facem, și mai ales ce să *nu* facem, pentru ca să accelerăm sosirea împărăției lui Dumnezeu. Și aceasta o știm toți. Evanghelia ne vorbește foarte clar. Trebuie să încetăm deci cu tot ceea ce nu trebuie să facem. Trăiască fiecare din noi cu lumina ce i-s'a dat, cu candela aprinsă, în așteptarea împărăției lui Dumnezeu, spre care se trage inima fiecărui om...“

Atingerea împărăției lui Dumnezeu e o faptă dumnezeiască-omenescă, ea e urmarea străbaterii în om a adevărilor divine, propoveduite omenimei de Isus Cristos. Cu cât omul s'a apropiat mai mult în inima sa de Dumnezeu, cu atât mai aproape de om e și împărăția lui Dumnezeu. Venirea împărăției lui Dumnezeu depinde deci dela om. E condiționată de *educarea în spiritul creștinesc a voinței omenestii, de educarea omului în spiritul iubirii și at adevărului evanghelic!*

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire și cuminicare.

— Studiu pastoral —

de Gavril Hango presbiter.
(Urmare).

Deci repet, la întrebarea: *când să se pregătească pruncii la prima mărturisire și cuminicare?* în general răspundem, că îndatăce știu face deosebire între bine și rău și au început a se ivi patimile cari îi fac să păcătuiască cu conștiința. Iar această conștiință, precum am văzut mai sus începe a se deștepta în ei la vârsta de 4—7 ani, când pruncii sunt încă numai sub supraveghierea părinților.

Părinții vor și începe deci această pregătire. Firește preotul încă le va sta în ajutor la ocazii bine venite și mai cu seamă când pruncii au vre-o boală, căci atunci sunt mai primitivi și ei de sfaturi.

FOIȘOARĂ.

Activitatea filozofică a dlui A. de Mocsonyi.

Dizertație cetită cu ocazia desvăririi bustului dlui Al. Mocsonyi în sinul societății „Petru Maior“ din Budapesta la 22 Oct. a. c.

De Onisifor Ghibu, stud. în litere.
(Urmare).

Favorizați și de curentul liberal, care se răspândise în urma revoluției franceze peste întreagă Europa, am putut înscrie în analele vieții noastre la începutul sec. 19 noul capitol de o însemnătate epocală: acela al vieții noastre culturale. În această vreme ni-se deschide larg calea către instituțiile culturale ale apusului, pe cari tot mai mulți se îndemneau a le cerceta: Italia, Germania și cu deosebire Franța își deschisese ușile școlilor și ale tuturor instituțiilor de cultură ale sale înaintea noastră. Ceice se duceau atunci „în apus“ aveau în adevăr ce să vadă și ce să învețe. Școlile apusului, cu vechimea lor de 6 sute de ani, înaintatele instituții culturale erau pentru ai noștri minuni; acolo au întâlnit o viață culturală, artistică filozofică, acolo se puteau întâlni cărți cari au

produs adevărate revoluții, oameni cari deși nu stăteau pe tronuri de aur, conduceau cu condeiul lor, cu bagheta sau cu penelul lor gândurile și aspirațiile de cultură ale acelor neamuri. În Franța revoluția răsunase totuși și creiase multe din nou, acolo era o încredințare de idei nu numai curioasă, dar de sigur și folositoare pentru cei dornici de cultură și nepreocupați cum erau ai noștri; iar în Germania era o puternică viață filozofică, care vărsă energie nouă în vechiul trup german, menit a mai realiza în curând o minune în istoria universală. În anul 1804 încheie ochii filozoful dela Königsberg, după ce a redeșteptat forțele morale ale patriei sale prin încrederea și demnitatea pe care o impunea persoanei omenestii și prin rațiunea practică a lui care da fiecărui om convingerea, că nimic nu-i permis să lăbată pe omul moral din calea care-l duce la împlinirea datoriei sale. Rigorismul lui moral a avut un efect admirabil: el a plantat în suflete credința în o apropiată isbândă a cauzei drepte. Stăpân pe o astfel de zestre sufletească, poporul german se ridică din moleșala în care căzuse în urma concepțiilor utilitariste dinaintea lui

Kant, — și de sigur că succesele realizate de Germani pe toate terenurile în secolul al 19-lea nu trebuiesc atribuite în mică măsură acestei filozofii vivificatoare a lui Kant, precum și activității poetice-literare a lui Goethe, Schiller, Hegel, Lessing ș. a.

Întâmplarea a voit ca noi cei din tîi pași de apropiere mai intimă să-i facem spre Franța, care era obiectul de admirație pentru mulți, căroră nu le plăcea seriozitatea adesea morocănoasă a Germanilor. Dela Francezi am luat în scurtă vreme tot ce am putut, dela literatura pe care o traduceam în rușul capului și o localizam, până la cele din urmă articole de modă. În literatură curentul romantic, în filozofie direcția ce se apropia de agonie, a lui Condillac, în viața socială ca și în cea privată, „moda de Paris“. Sub această influență s'a observat deodată un progres uimitor; în scurtă vreme se schimbă esențial viața noastră dela oraș, viața conducătorilor. Dar în același timp creștea și grija celor cari observase, că acestei civilizații pripite îi lipsește baza, ea se mărginește aproape numai la forme. Din Franța n'au străbătut idei, ci mode în li-

teratură, ca și în filozofie și ca și în viață peste tot.

Alături de această influență străbătuse în câțva prin sânguincioșii dascăli și literați ardeleni și filozofia germană a lui Kant și a urmașilor săi,¹⁾ atât aici la noi, cât și în România unde o dusesse G. Lazar, dar nu putu prinde deocamdată din pricina prepotenței cultului și filozofiei franceze, precum și a absolutei lipse de teren pregătit. O astfel de influență trebuia să mai zăbovească. Ea nu prinde rădăcini mai adânci nici mai târziu când „Junimea“ din Iași pornește în toată direcția o activitate culturală care voia să ridice poporul românesc la un grad de cultură mai însemnat. În limbă isbutește ce e drept, să creeze un gust adevărat ca și în literatură, care de atunci încoace a pornit pe aceste baze, în politică n'au putut străbate însă ideile filozofice mai profunde și tot astfel nici în viața sufletească peste tot, am zice în filozofie, dacă ar fi existat la noi în adevăr o astfel de noțiune.

(Va urma).

¹⁾ Cantiani români, de G. B. Duică în „Sămănătorul“ 1904 pg. 81 sq.

Cu astfel de ocazii pe lângă însănătoșirea lor trupestă se poate ajunge și vindecarea lor sufletească.

Timpu cel mai potrivit este însă vârsta de 7—8 ani, adică timpul după ce pruncii au cercetat școala 1—2 ani, când au deja cunoștință mai clară despre Dumnezeu și despre datorințele lor către Dumnezeu, și către deapropiele lor. Firește pregătirea aceasta se va continua și în anii următori școlari lărgindu-se mereu instrucțiunea față de pruncii mai înaintați în vârstă și după împrejurările lor personale.

Trebuie firește să facem deosebire în pregătirea pruncilor celor ce vin pentru prima dată la mărturisire și la cuminecare și între pregătirea celor ce vin a doua, a treia și a patra oară la acest act religios. Căci după gradul cunoștințelor despre Dumnezeu și despre datorințe către Dumnezeu și deapropiele, altcum vom pregăti pe cei ce vom să-i ducem pentru primădată la mărturisire și cuminecare și altcum pe cei cari s'au mai mărturisit și cuminecat, și iarăși altcum pe ceilalți, pe juni și pe oamenii în vârstă înaintată. De aceea necondiționat va trebui să instruiam separat pe pruncii de școală ce vin pentru primădată la mărturisire și cuminecare, apoi separat pe cei ce s'au mai mărturisit și cuminecat, fie aceia din școala de toate zilele ori din cea de repetiție și iarăși separat pe adulți, juni și pe oamenii în vârstă înaintată. Iar la instruirea pruncilor de școală de ambele categorii va mai trebui să instruiam separat pe copiii de copile, ori dacă nu se poate aceasta, cel puțin să-i așezăm separat pe copii de copile, punând pe copii în băncile din nainte — pentru a se putea susține disciplina și seriozitatea instruirii mai ușor.

Dar nu fără importanță este și împrejurarea: în care timp din decursul anului școlar să se facă instruirea? După porunca a 4-a bisericească tot creștinul ortodox trebuie să-și mărturisească păcatele și să se cuminece în cele patru posturi mari de peste an, ori cel puțin odată în postul Paștilor. De aci urmează, că timpul cel mai potrivit pentru pregătire la mărturisire și cuminecare sunt posturile; dar fiindcă cu privire la pruncii de școală postul lui Sânt Petru cade tocmai la finea anului școlar, când toată atențiunea pruncilor este atrasă în vederea examenelor asupra materialului de învățământ și așa atunci nu se pot aprofunda de ajuns în meditații religioase, iar postul sfintei Marii cade în vacanțe școlare, când nu-i conștientă lipsa pe prunci de recreațiunea sufletească și trupestă necondiționat necesară și fiindcă tocmai în timpul acesta sunt mult mai ocupați și preoții și învățătorii și mai cu seamă părinții cu lucruri economice și așa nu au nici vreme de ajuns pentru a se ocupa cu instruirea sistematică a pruncilor, de aceea timpul cel mai potrivit pentru pregătirea pruncilor de școală la prima mărturisire și cuminecare este postul Crăciunului și postul Paștilor.

Sunt potrivite și din cauză, că în aceste posturi copiii văd pe părinții lor postind și văd rugându-se lui Dumnezeu și cercetând biserica mai des și văd, că pe treceeri, jocuri și nunți nu se țin, ceea ce produce efect binefăcător și asupra lor. Adevărat, că ei nu știu încă rostul acestor lucruri, dar atunci nu e greu a-i face și pe ei să le înțeleagă.

În privința timpului mai trebuie luat în considerare și numărul orelor în cari să facă pregătirea și apoi când să se țină acele ore, înainte ori după amiază din zi.

Am zis mai sus, că pregătirea celor ce vin pentru primădată la mărturisire să se facă separat de a celor ce vin pentru a doua oară.

Dacă se face deci pregătirea numai în primele șase săptămâni ale postului Paștilor, atunci am putea pregăti atât pe începători, cât și pe ceilalți în câte trei ore pe săptămână, dar alternativ: într-o zi pe unii și în alta pe alții pentru a și unii și alții să aibă timp de meditare asupra celor auzite și să nu se obosească prin lecțiuni prea dese. Iar dacă pregătirea se face cum ar trebui să se și facă, atât în postul Crăciunului, cât și în postul Paștilor, atunci în postul Paștilor începătorii

din postul Crăciunului se vor instrui împreună cu începătorii din postul Paștilor — pentru repetiția materialului, și numai cei ce vin pentru a treia, respectiv a patra ori a cincea oară la mărturisire și cuminecare se vor instrui separat, căror materialul astfel firește li-se va lărgi tot mai mult, dar fără de a li-se anticipa nici lor idei, ce s'ar putea suleva numai junilor ori oamenilor în vârstă. Înainte de mărturisire și de cuminecare li-s'ar ținea exortățiune pruncilor de ambele sexe împreună. Astfel și unii și alții în decursul unui post ar putea fi instruiți în câte 18 ore de prelegeri, dintre cari în 8 s'ar predă materialul despre mărturisire și în 4 despre sfânta cuminecătură; în 2 s'ar repetă și în fine într-o oră s'ar ținea exortățiune. Astfel apoi s'ar purcede la mărturisire și cuminecare.

În privința timpului din zi, când să se țină instrucțiunea cred, că e mai potrivit înainte de amiază și numai din necesitate deosebită după amiază, dar nu imediat după mâncare, iar orele să se țină regulat și după puțină todeauna în aceiași vreme din zi.

Firește toate orele de instrucțiune se vor începe și termină cu rugăciune, iar după instrucțiune se va ținea un examen cu toți elevii pentru a se convingă, cari elevi sunt pregătiți de ajuns pentru admitere la aceste taine și cari nu; în consecuență va admite la sfânta cuminecătură numai pe cei ce au făcut o mărturisire, care întrunește toate condițiunile prescrie de biserică, căci aceea numai așa le va fi de folos pentru iertarea păcatelor.

(Va urma.)

Din despărțămintele „Asociațiunii“

Adunarea desp. Săliște al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“.

— 7 Octombrie n.

Zi de sărbătoare a avut poporul din comuna Aciliu în 4 Noembrie a. c. Deja de cu vreme se publicase, că adunarea generală a desp. Săliște astan se va ținea la Aciliu și în scopul reușitei acestei adunări, I-ma în această comună — care a însoțit și griji, dar și ambiție, atât fruntașilor, cât și poporului acestei comune — s'a luat cu cel mai mare zel și abnegațiune.

Preocupația principală a fost aflarea modului de a putea dezvoltă interes și însuflețire în popor, căci pentru el se ținea adunarea. Și se poate zice fără exagerare, că punctele programului acestei festivități au fost foarte nimerite alese, iar expoziția generală aranjată în sala școlii a fost o surpriză foarte plăcută, nu numai pentru popor, care nu era obișnuit cu ea, dar și pentru comitetul desp. precum și pentru oaspeții străini, cari au luat parte la expoziție.

Spre a prezenta o iconă fidelă a acestei sărbători, voi începe cu punctul I. din program.

La 8 ore dimineața se începe serviciul divin oficiat de domnul Dr. I. Stroia protoprezbiter și prez. al desp. asistat de preotul local I. Oțoiu, iar răspunsurile liturgice le a executat corul învățătorilor din Săliște și jur. (lit. lui G. Dima) cu deosebită precizie. Biserica era tixită de public, bătrâni, tineri setoși și dornici după cântări frumoase și melodioase bisericăști, astfel încât întreg serviciul divin a contribuit în măsură foarte mare la edificarea morală a poporului.

La finea serviciului rostește o frumoasă și instructivă predică ocazională domnul protoprezbiter și invită poporul, după ce era deja înaintat timpul, ca după prânz să se întrunească din nou în biserică spre a asista la înșăși adunarea.

Prezidentul deschide adunarea, iar corul intonează imnul unirii și apoi se intră în meritul obiectelor, între cari era dizertația domnului Dr. I. Stroia despre „Asigurarea vitelor ca mijloc de întărire economică“.

Chestiunea aceasta de mare însemnătate pentru toți economii de vite a format deja obiect de discuție într-o conferință a fruntașilor din cercul Săliște, nu de mult ținută, unde a fost cu mare însuflețire îmbrățișată de toți fruntașii și s'a și ales o comisiune pentru compunerea statutelor

unei societăți de asigurare deobligatoare pentru toți economii de vite ai cercului. Era deci actuală și binevenită, și claritatea expunerii ideilor din elaborat a produs efectul dorit. Poporul adunat în număr foarte frumos a răsplătit pe prelegător cu nesfârșite aplauze, exprimându-și dorința de a se face cât mai iute trupul ideea. Totodată s'a decis, ca să se tipărească dizertația pe spesele desp. și apoi să se împartă între popor, ca cu atât mai ușor să poată înțelege rostul asigurărilor.

Dizertația a 2-a a fost ținută de membrul în comitet I. Chirca, notar în Săliște, despre „inimiciile viei“, iarăși o chestie actuală, fiind poporul din Aciliu vinicultor. Le-a expus pe larg și la înțeles boala „peronospora“ precum și felul de apărare contra ei. Deasemenea a produs bun efect după ce a convins poporul — durere — din experiența proprie, că trebuie stropite viile.

În pauză câțiva clerici instruiți de dl N. Iosif reprezintă o scenă foarte instructivă, sbiciuind unele căderi ale poporului și aversiunea lui față de inovațiunile folositoare ale inteligenței.

Terminându-se partea oficială a adunării, prezidentul invită publicul spre a alege o comisiune pentru premiarea obiectelor expuse la expoziție, urmând după adunare privirea expoziției și premiarea exponenților.

Se aleg în comisiune Dr. I. Stroia protoprezbiter, Dr. N. Comșa medic, Dr. N. Petra adv., I. Chirca not., Dumitru Banciu farmacist, I. Oțoiu preot, P. Florian not., N. Iosif inv., Ant. Hodoș inv., Iacob Hodoș propr., Ant. German propr. și Iacob Gavrilă primar, iar dintre dame doamnele Aurelia Valer Pop not., N. Chirca, Aurelia I. Pop, N. Ivan not. și doamnele M. German.

În scopul croirii premiilor mai mulți donatori s'au distins și adică preotul I. Oțoiu cu 40 cor., desp. V. Săliște al „Asociațiunii“ 20 cor., cassa de păstrare din Săliște 10 cor., asesorul conz. N. Ivan 10 cor., Ioan Ivan not. 10 cor., Petru Florian not. 5 cor., Ant. Hodoș inv. 5 cor. Dr. N. Petra adv. 2 cor., Dumitru Banciu farm. 2 cor., Iordache P. Roșca casar 5 cor., Iacob Hodoș propr. 2 cor. și Valeriu Pop not. 2 cor., astfel că în scurt timp s'a adunat o sumă destul de frumoasă.

Expoziția, care se află în sala școlii cuprindea lucruri din industria casnică, din agricultură, pomicultură și vinicultură, ocupațiunile poporului din comună. Mai vrednice de remarcat sunt industria casnică și pomicultura, în deosebi ultima, care azi formează un izvor principal de venit al populațiunii. Mere, pere, prune, gutui, cari se mai pot păstra pe timpul acesta, erau în diferite soiuri, între mere prevalau cele *batu'e* în diferitele lor nuanțări: Strugurii, de altcum destul de buni și chiar căutați din Aciliu nu au fost în măsura ocupațiunii poporului, probabil din cauza timpului nefavorabil din toamnă, care prea de timpuriu i-a cerat.

Industria casnică încă și-a ocupat locul cuvenit, reprezentată fiind prin culmi, covoraș, meseriță, merindețe, fețe de perini etc. țesute de femeile din sat, oglindându-se în ele foarte bine motivele românești. Între cusături ici colo se mai vedeau și unele imitații, în deosebi la alți, cari însă nu detrageau nimic din coloritul național al expoziției. S'au și împărțit 52 premii și mai mari și mai mici după meritul exponenților și bogăția obiectelor expuse. Era mai mare bucuria să vezi cu câtă nerăbdare așteptau verdictul juriului. Nespusă mulțămire cădea din ochii celor premiați, văzânduși apreciată munca lor.

După atâta muncă și încredare ne întrunim cu toții inteligență și popor la o masă comună în sala cea mare a școlii. Ca la 70 persoane au luat parte, tractați peste așteptare din partea inteligenței, care n'a cruțat osteneală nici jertfe materiale în interesul bunei reușite a festivității, ceea ce le servească spre laudă. Nici toastele n'au lipsit, al căror șir îl începe prez. desp. Dr. I. Stroia. În terminii aleși închină în sănătatea fruntașilor, cari au aranjat festivitatea. Preotul I.

Oțoiu sulează meritele prez. atât ca șef tractual bisericesc-școlar, cât și ca prez. al despărțământului îndeplinindu-și chemarea cu abnegație și devotament și închină în sănătatea lui. Dl Dr. N. Comșa medic cu cunoscuta însuflețire și artă de orator popular a electrizat publicul golind în nădejdea dirinței și înfloririi poporului român. P. Florian notar închină în numele poporului pentru comitetul d. sp., pentru oaspeții străini, — cari spre laudă le fie zis s'au prezentat întrun număr așa de frumos — și pentru corul învățătorilor, cari prin melodioasele lor cântări ne-au procurat multe momente de plăcere sufletească. Ca o isbucnire a sentimentului de recunoștință au fost cuvintele rostite de inv. N. Iosif la adresa marimoșilor donatori de premii, închinând totodată și pentru fostul nostru deputat dietal Dr. N. Comșa. Mai toastează inv. N. Mateiu pentru înflorirea „Asociațiunii“, iar prezidiul încheie cu cuvinte de înbărbătare la adresa femeii române, a cărei inimă este cel mai sfânt altar al avuției noastre naționale.

De încheiere amintesc recunoștința ce se cuvine comitetului comunal, care a contribuit nu numai cu ajutorul moral, dar și material la reușita festivității. Tot asemenea numai cuvinte de laudă se cuvine aranjatoarelor mesei, cari s'au făcut chestie de onoare a și da concursul lor la pregătire excelând inv. Maria N. Iosif și Ana Oțoiu Luca.

Astfel s'a săvârșit această sărbătoare națională, măreață pentru cei cari au participat la ea și înbucurătoare pentru tot Românul, care dorește binele, înaintarea și fericirea sa și a neamului său.

Un participant.

Din protopresbiterate.

Conferința preoțească din protopresbiteratul Câmpenilor.

18/21 Oct.

Conferința preoțească din protopresbiteratul nostru — despre care se face acest raport — a dovedit și de astădată cu prisosință, că față cu trecutul nu prea îndepărtat, mai precis: dela înactivarea conferențelor preoțești încoaci preoții noștri au dat înainte cu un pas vrednic de toată lauda.

Conferința s'a ținut în Câmpeni la 13/26 și 14/27 Octobrie a. c. și a decurs după cum urmează:

Sedința primă

Vineri la 13/26 după amiază la orele 2 ne-am întrunit în una din încăperile frumoasei noastre școli, unde șeful nostru Dl Romul Furdui, ținut o instructivă cuvântare de deschidere.

În cuvântarea sa dl prezident arată diferitele pericole ce amenință biserica noastră și pe slujitorii ei, ne îndeamnă că pentru delăturarea cu succes a acestor pericole să ne înarmăm cu biruitoarele arme ale luminei și moralei, să ne spriginim și iubim unii pe alții, căci numai întru aceasta vor cunoaște oamenii că suntem cu adevărat ucenicii Domnezeișcolui Isus.

Cuvântarea a fost întâmpinată cu vii aclamații.

Se constituie biroul: notar Dem. Goia (Sohodol), membrii de încredere Constantin Cotișel (Certege) și Nicolae Palade, din Câmpeni.

Sunt prezenți 14 preoți, absentează 3, toți cu scuză.

Trecându-se la ordinea zilei, prezidentul citește rezoluția conzistorială referitoare la conferința din anul trecut, prin care se aprobă concluziunile conferinței luate atunci, se au îndigări preoților cu privire la modul cum sunt a se desbata obiectele puse sub discuția conferinței, li-se atrage atențiunea la împlinirea celor normate în circularul conzistorial Nrul 2142—1903, li se demandă aplicarea în practică a celor învățate în conferințe și se comunică pedepsirea celor 3 preoți cu câte 10 cor.

Se ia spre știre.

Se citește apoi circularul conz. Nr. 6194 Bis., prin care între altele preoții s'au

indatorat a face rapoarte în scris despre mersul afacerilor din parohie, despre eventuale fonduri înființate etc.

Preoții prezintă rapoartele, și circularul se ia spre știre.

Se citește circularul conz. Nr. 7423 Bis. Într'un loc al circularului se zice, că preoții nu catehizează, ceea ce dă anză la o animată discuțiune, la care iau parte aproape toți membrii conferenței. Prezidiul reasună păreri și enunță, că în parohiile din acest protopresbiterat fiind locuințele credincioșilor de tot înprăștiate și cele mai multe la depărtări mari de biserică și școală, catehizări în senzul strict al cuvântului nu se pot ține, decât la un loc cu predicile din Dumineci și sărbători, pe cari predici preoții să pună pondul convenit. În altele circularul se ia spre știre.

Circularul cu aprobarea statutelor baptiștilor se ia spre știre.

Se pune la ordinea zilei tema: „Indatoririle preotului față de școala confesională al cărei director este și cauzele, cari împiedecă o înaintare mai vădită pe terenul școlar” pregătită de Ioan Nicola (Arada).

Lucrarea se declară succasă, autorului i-se exprimă mulțumită. Afară de indatoririle reglementare ale preoților față de școală se recomandă preoțimeii a ține bune relațiuni cu factorii dela administrație, cari dispunând de executivă, ne pot fi de mare ajutor întru promovarea intereselor școlare.

După aceste N. Butelanc, (Vidra de sus) își citește lucrarea: „Combaterea beției”. Drept mijloace pentru combaterea beției autorul recomandă: predica, prelegerile populare, desvoltarea gustului de cetit în popor, foile, exemplul preoților.

I. Todea (Lăpuș) pledează pentru înființarea reuniunilor de temperanță cu statute astfel întocmite, ca prin ele să se oprească cercetarea cărcimelor în Dumineci și praznice, precum și păcătoasa manie a înjurăturilor, nu însă și abstenența absolută dela beuturile alcoolice. În chipul acesta — în protopresbiteratul nostru s'ar ajunge scopul mai ales pentru că moții nostri în zile de lucru preste tot nu-și fac vreme de cărcimă. Const. Cotișel constată, că toate aceste mijloace sunt bune, dar până când statul nu va restrânge libertatea cărcimarilor de a vinde Dumineca, — scopul cu greu se va putea ajunge.

Mai vorbesc la obiect: I. Todea, (Albac), I. Nicola, (Arada), D. Goia, (Sohodol) Greg. Nicolă, (Vidra), iar prezidiul dă lămuriri importante și enunță ca concluz afără de cele expuse până aici: înființarea reuniunilor de temperanță, povețele cu prilejul spovedaniei, în cazuri grave amenințarea cu denegarea serviciilor bisericesti, și eschiderea din corporațiunile bisericesti. Terminate aceste prezidiul cu considerare la timpul înaintat închide conferența și anunță continuarea ei pe ziua următoare după serviciul divin.

În ziua următoare (Praznicul Cuv. Paraschiva) dimineața la orele 9 iarăși ne-am întrunit la locul de conferență de unde în corpore ne-am îndreptat pașii spre sf. biserică între duioase sunete ale clopotelor, petrecuți de respectuoasele saluturi ale poporului adunat în acea zi la târg.

În sf. biserică am ascultat utrenia, sturghia împreună cu chemarea sf. Duh și predica, toate săvârșite de Dem. Goia.

La străni au cântat preoții: N. Palade, M. Iancu, I. Todea și clericul absolut I. Todea.

După terminarea serviciului divin din nou ne-am întrunit în școală pentru a ne continua lucrările în

Sedința a doua.

Prezidiul deschide ședința și invită preoții a se pronunța asupra modului cum s'a oficiat serviciul divin și cum a fost predica.

Conferența în unanimitate constată, că serviciul divin s'a oficiat cu precizie și evlavie convenită, asemenea și predica a fost bine întocmită, pe înțelesul tuturor și predată într'un ton bisericesc, care deșteaptă evlavie în ascultător.

Părintelui Goia, i-se aduc laude binemeritate.

Se pune la ordinea zilei: Regulamentul pentru biblioteci preoțimeii din protopresbiteratul Cămpenilor. Referent I. Todea (Lăpuș).

Regulamentul după puține modificări e primit și se decide așternerea lui la forul competent spre aprobare.

D. Goia își citește lucrarea despre „Satorirea uniformității în serviciile preoțimeii”. Autorul arată, că unele servicii bisericesti precum: botezul, cununia, sfințirea apei, prohodul, parastasul, ba în unele locuri și utrenia nu se săvârșesc deopotrivă de către toți preoții, — ceea ce nu-i compatibil cu unitatea bisericeii, — arată în luăminte generale cum ar trebui să se stabilească o uniformitate în serviciile bisericesti obligatoare pentru toți preoții tractului nostru.

I. Todea (Lăpuș) e de acord cu autorul, dubitează însă, că conferența ar fi îndreptățită la aceasta, și e de părerea, ca să se întrevină la forul competent ca acesta să stabilească un tipic obligator pentru toți preoții din metropolie.

Prezidiul constată, că prin aceasta nu intenționăm alta decât satorirea uniformă a punerii sau eludării cutărei cântări sau cetiri, așa ca la servirea în sobor fiecare preot să știe ce e de pus și ce e de lăsat.

Const. Cotișel propune ca satorirea uniformității de sub întrebare să se facă în conferența viitoare pe lângă respectarea datinilor mai generalizate dela serviciile bisericesti și spre scopul acesta fiecare preot să facă câte un raport despre toate datinile locale dela diferitele servicii.

Se primește.

Cu aceste programul fiind exhaustat prezidiul închide conferența.

De încheiere amintesc, că după conferență am fost oaspeții iubitelui nostru șef, unde ni s'a servit un prânz bogat și cu mult gust pregătit. De sine înțeles, că toastele obicinuite la asemenea prilejuri încă n'au lipsit.

Lăpușanul.

Cartea de Aur.

Abia a ieșit de sub teascurile tiparului vol. IV al „Cărții de Aur” (li anunțăm la alt loc apariția Red.) și abia a ajuns încă cald în mâinile procurorului din Cluj, când iată că hienele presei ungurești se și aruncă flămânde asupra noului product și-l sfășie ca să afle ceea ce cântă: *nod în papură*.

Inceputul îl face ziarul cel nou din Cluj „Erdélyi Hírlap”, redactat de profesorii univerzitari, cu cuvintele acestea: „Unul din produsele puternice ale presei „agitatoare” românești din Ardeal e „Cartea de Aur”, al cărei vol. I a fost confiscat, iar autorul lui pedepsit. Acum a apărut vol. IV al acestui mare op. Intreg opul acesta e o colecție de material național, e arhivul agitației naționaliste românești, care nu stă în serviciul adevărului istoric, ci al agitației, precum o fac aceasta aproape toate opările românești de istorie și întreaga Academie Română din București”.

E acesta un nou caz în anul acesta când se îndreaptă glasul presei ungurești cu acuze atât de nesocotite, nu numai asupra opurilor românești peste tot, ci și asupra Academiei Române, cel mai înalt for științific literar al Românilor. Învinuirile acestea dovedesc însă mai bine ca orice critică făcută „Cărții de Aur”, că și vol. IV și-a ajuns scopul, expunerea curatului adevăr, căci, știut este, că totdeauna numai adevărul doare. E glasul prim de nemulțumire al presei ungurești, pe care de sigur îl vor urma în zilele viitoare celelalte ziare cu duimul. Hăitlul unui lup adună toată haita. Dar treaba gazetelor maghiare ce fac. Noi ne permitem însă o modestă întrebare, pe care o adresăm domnului ministru de Justiție. Avem informațiunile cele mai exacte, că din volumul IV al „Cărții de Aur” nu s'au expedit până acum decât numai exemplarele obligate, deci la Cluj un exemplar, la adresa domnului procuror regesc. Ziarul „Erdélyi Hírlap” n'a putut deci să primească informațiuni despre apariția acestui volum, decât numai dela procurorul din Cluj, pentru care însă, așa știu noi, exemplarul trimis, formează act oficial, ca oricare act primit de ori și unde. Întrebăm deci pe domnul ministru de Justiție, e permis ca domnul procuror să pună la dispoziția gazetelor maghiare acte oficiale? Da, ori nu? (s).

NOUȚĂȚI.

Pentru cei arși din Deda. Maiestatea Sa s'a îndurat prea grațios, a venit și în ajutorul celor nenorociți prin foc, din comuna Deda cu 2000 coroane, iar I. P. S. Sa domnul arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu cu 300 cor., mângâind și înbărbătând pe cei nenorociți, a suportat toate cu resignație și cu încredere în bunul Dumnezeu apoi mai recomandând și organelor bisericesti din acel jur, ajutorarea celor nenorociți prin colecte benevole.

† Dimitrie A. Laurianu, profesor în București a răposat Miercuria trecută în vârstă de 60 ani. A fost fiul învățatului filolog și istoric Aug. Treb. Laurianu. Studiile și le-a făcut în București și Bruxelles, iar la 1871 a fost numit profesor la liceul Sf. Sava. A fost secretar ministerial, inspector de școli, deputat, senator și unul dintre cei mai buni publiciști români.

DI M. Vlădescu, fost ministru român de culte și instrucțiune publică, a fost decorat cu marele cordon al ordinului „Coroanei României”.

Sfântul sinod al bisericeii autocefale române, terminându-și lucrările de toamnă a fost închis prin mesaj regal.

Docentul din Cernăuți, dl Dr. Pușcariu și-a ținut Marția trecută prelegerea de inaugurare în fața unui public românesc mare și ales. Seara studențimea a aranjat o convenire socială în onoarea noului profesor.

Hymer. Joi, în 8 Noemvrie n. ort. (ziua sf. Dumitru) și-a sărbătorit cununia religioasă în biserică catedrală din Sibiu doșora Elena Cuntan, profesoară a școlii civ. de tefite și fca dlui profesor seminarial Demetriu Cuntan cu dnul Edward Braber, c. și r. locotenent și profesor la școala reală sup. de stat din Troppau. Mirii, în loc de anunțuri de căsătorie, au dăruit 10 cor. fondului Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace.

Proces pentru Deșteaptăre Române. Treisprăzece țărani Români din Măgherat au stat pe banca acuzaților la tribunalul din Arad pentru că ar fi cântat „acel horre „Deșteaptăre Române”, cum a zis prezidentul. Apărător a fost adv. Dr. St. Pop. Procesul a fost însă amânat deoarece toți martorii citați au mărturisit că respectivii au cântat „Calea Române” și nu „Deșteaptăre Române” și că jandarmii s'au purtat brutal cu ei. Tribunalul a amânat pertractarea având lipsă de martori noi. În scopul acesta n'a admis ascultarea de martori noi ceruți de apărător. Vreau cu tot prețul să scoată vinovați pe bieții Români.

Premiile Academiei române. În 31 Oct. se închide termenul pentru prezentarea de lucrări la premiile „Năsturel” 4000 lei, „Eliade Rădulescu” 5000. și „Adamachi” 5000 lei. Raport asupra lucrărilor intrate se va face înainte de 20 Martie anul viitor când va fi sesiunea generală.

Piesa lui Radu Rosetti intitulată „Isus” prezentată sfântului Sinod din România n'a fost aprobată de acest sinod pe motivul că prin jucarea piesei și aducerea Mântuitorului pe scenă se jicnește prestigiul religiei.

Hymen. Mărioara Tămașiu și Atanasie Popoviciu din Arad fidanțați.

Petrecere în Hunedoara. Reuniunea femeilor române din Hunedoara, invitată la Petrecerea cu dans ce o va aranja Sămbătă, la 17 Novembre 1906 st. n. în sala hotelului „Hunyadi várhoz”. Inceputul la 8 oare seara. Prețul de intrare: de 1 cor. 20 fil. de familie 2 cor. 40. Venitul curat se dă reuniunii fem. rom din Hunedoara. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se cuitează publice.

Ligă împotriva moiciei. „Neam. Rom.” face propunerea ca să se organizeze o ligă a demnității personale care să apere pe tot omul de purtarea jienitoare a oficialilor din serviciul administrativ al statului și al așezămintelor private. O astfel de ligă n'ar strică nici în țara noastră unde se știe câte neplăceri au să sufere bieții români pe la toate oficiile administrative și cu dreptul în mână câte moiciei are să rabde dela câte un scriitoras zdrențos.

Apa Iordanului. Un American cu numele Nodaud a primit concesie dela guvernul turcesc de a exploata apa Iordanului, trimițând-o la America. Apa va fi transportată în butoaie cu pecetea oficială a Turciei și va servi în deosebi la botezul copiilor și la sfințiri de apă.

Apel. Edificiul bisericeii Românilor de confesiunea ortodoxă orientală din comuna Purcăreni, protopresbiteratul Brașovului, e crăpat de vre-o câteva decenii, în mai multe locuri, și pe lângă toate legăturile cu fer, crăpăturile în timpul din urmă au slăbit edificiul așa de tare, încât ne amenință cu prăbușirea. Ingrijați de starea slăbită a edificiului, credincioșii comunei noastre bisericesti încă în anul 1900 au decis în sinodul parohial edificarea unei bisericeii noi în locul celei vechi. Din aruncul făcut pe fiecare parohian și din venitele benevole ce le-am avut în decursul acestor ani, am adunat o sumă frumusică, dar prea mică pentru acoperirea cheltuielilor cerute la edificarea unei bisericeii noi și corăspunzătoare numărului sufletelor. Sforțările noastre întru adunarea sumei recerute ne-au adus la convingerea, că numai din propriile noastre puteri nu ne putem ajunge țânta dorită. Am cerut deci și prea Venerabilul Conzistoriu Arhiepiscopar și Escelenția Sa dl ministru de interne reg. ung. ne-au conces a colecta pentru scopul sublim și așa cu ajutorul lui Dumnezeu și permisiunea forurilor competente am și început colecta cu prima Noemvrie st. n. a. c. Apelăm și pe această cale la bunavoința tuturor oamezilor cu bun simț creștinesc, pela cari vor ajunge membrii esmiși din sinul parohienilor noștri, cu registrele de colectare, și îi rugăm să contribuie după cât îi va lăsa inima și permite starea materială. Asemenea rog cu frățescă dragoste pe onorabila preoțime a da mână de ajutor ca rezultatul colectei să fie cât se poate de mulțumitor. Iar pe unde din cauza depărtării nu vor putea ajunge esmișii nostri parohienil oferte benevole se primesc la epitropia parohială și se vor cuita la timpul său pe calea obicinuită. Toma Giurgiu preot și preș. comitetului parohial. gr. or.

Universitatea Rákoczy. Senatul mare al universității a luat de curând hotărârea să stăruie pe lângă înființarea universității a treia în Kassa, sub numirea „universitatea Rákoczy”. Spre scopul acesta a redactat un memorandum către dietă și un apel către presă ca aceasta să-i stea în ajutor.

Cum se pot învăța repede semnele Morse? Noutatea dată sub titlul acesta în numărul trecut s'a tipărit cu greșală. Autorul cărțiceii e adevăc domnul Coriolon Bardosy, sublocotenent de artilerie în Brașov, fiul domnului Iuliu Bardosy, inspector de școli pensionat în Sibiu.

Posturi vacante la poșta. Ministrul de comerț publică concurs pentru 94 posturi de practicanți la poșta. Pot concură absolvenții școalelor medii, cu atestat de maturitate, cari au implinit 18 ani. Leasfa e 2 cor. la zi până la trecerea examenului necesar.

Candidat naționalist. „Bud. Hir.” aduce știrea, că deputații naționaliști din dietă au ținut Joi o consfătuire în care au decis ca să pună candidat național în ceroul vacant Párdány. Români și Sărbii îl sprijinesc.

Sezători literare. Tinerimea română din Lugoj a luat hotărârea de a aranja în fiecare Sămbătă sezători literare după exemplul conferențelor ce le ține în fiecare an desp. Sibiu al Asociațiunii. Prima sezătoare s'a ținut Sămbăta trecută. Publicul lugojan a arătat mare interes.

Premiul academiei maghiare. După o trăgănare îndelungată a decis în fine Academia maghiară în ședința sa de Marți să dea premiul prim de 200 galbini ministrului Iuliu Andrassy pentru cartea sa: Cauzele susținerii statului maghiar și ale libertății sale constituționale.

Jertfele escrocheriei. În urma sfârșitului tragic al băncii „Pădureana” din Liget s'a pornit asupra poporului licitațiile cu grosul. Poporul îndârjit de pericolul de a-și pierde tot avutul a judecat la moarte pe membrii direcțiunei. Miercuri a pândit pe doi, Iosif Surdu și Nic. Petru, și i-a omorât străpungându-i cu furcile de fier.

Ucigașul preotului. Astă primăvară a ucis un perdevară pe moșneagul preot catolic B. Csaplár din Pesta într'o seară, ond acesta se întorcea dela plimbare. Ucigașul s'a scuza că a fost beat. A fost judecat la închisoare pe trei ani.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV.

A apărut și peste câteva zile va fi expedit la adresa tuturor abonaților volumul IV din „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară“, de Teodor V. Păcățian. În volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată în întregime, după notele stenografice, discuția asupra legii de naționalități, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și lista abonaților. Volumul are 864 pagini, formatul celorlalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresa autorului publicațiunii, în Sibiu, (Nagy-szeben).

Românii din Bosnia și Herțegovina, în trecut și prezent. Comunicări făcute „Academiei Române“, în ședința din 19 Noiembrie 1904, adăugate și întregite, de Isidor Ieșan. O broșură interesantă, tipărită în Arad, în tipografia „Tribunei“. Are 89 pagini. Prețul 1 cor. 50 fl.

Premiații expoziției de copii din Apoldul român.

Pentru finalizarea afacerii expoziției de copii, Sâmbătă în 27 Octombrie n. c., delegatul comitetului central al Reuniunii române agricole, secretarul V. Tordășianu, însoțit de membrul Reuniunii dl Ieronim Preda și de fotograf W. Auerlich, s'a prezentat în comuna Apoldul român, unde în prezența corpului didactic, a preoțimii, a antistiei și a fruntașilor comunei s'a făcut împărțirea premiilor și fotografierea copiilor premiați.

Secretarul Tordășianu, adresându-se mamelor expozite, exprimă mulțumita comitetului central al Reuniunii pentru ascultarea ce ele au dat invitației de a lua parte cu copiii lor la prima expoziție de copii și pentru bunul prilej îmbiat factorilor competenței de a studia referințele de trai ale populației din Apoldul rom. și stările igienice de acolo. Buna-reușită a expoziției va servi drept stimulent pentru aranjarea prin comunele noastre a cât mai dese de asemenea expoziții, chismate a statorii rele, ce pricinuesc marea mortalitate a copiilor și a afli căile și mijloacele, cari folosite, să stăvilească acest rău.

Incât pentru înșiși premiile, dl Tordășianu arată, că Reuniunea, dorind să deprindă populația la economizare, banii nu se vor da la mâna premiaților, ci în locul lor premiații primesc câte un libel de depunere al casei de păstrare din Săliște, în care banii sunt petrecuți în câte o casetă de economizare, în care copii și părinții să-și introducă creșterii ce le prinosesc. Casetta e încuiată, iar cheia se află la bărbatul de încredere al casei din Săliște, care la anumit timp se prezintă în comună, descue caseta și banii aflați îi introduce în libel ca depunere fructiferă.

Intre premiați s'au împărțit și mai multe zeci broșuri de conținut igienic.

După împărțirea premiilor dl fotograf Auerlich a fotografiat întrun tablou mare pe toți participanții la actual împărțiri, apoi copiii premiați cu mamele lor, un grup cam de 20 copii singuri, 5 fotografii a câte unui copil din cei mai frumoși, familia fruntașului Ioan Muntean l. Ion (Nr. cas. 484) cu trei copii etc. S'au luat în total 19 tablouri, cari se vor multiplica și se vor lua măsuri ca aceste modele de chipuri să se dea și în foi ilustrate.

Aceste premerse iată lista copiilor premiați:

A. Cu mențiune onorifică:

Ioan Muntean a lui Ion, Nr. casei 484. Ana Nicoară a lui Moise, (103). Maria Nicoară a lui Nicolae, (460). Ana l. Ioan Topărcian, (362). Ana l. Ioan Preda, inv. (115). Elisaveta Popa l. Nic., (203). Ioan Buta, (92). Nicolae Beu l. Ioan, (460). Ana Fărcaș, (364). Nicolae Nicoară l. Nic., (382). Paraschiva Nichit l. Ion, (528). Dumitru Găvozdea, (342). Dorița l. Nicolae Topărcian, (214). Dionisie Baba lui Ioan, (210). Sebastian l. Iacob Beu, (207). Mă-

rioara Orăștean l. Ion, paroh, (360). Elisabeta Popa l. Nicolae, (218). Maria lui Nicolae Nicoară, (462). Ana l. Ion Orăștean, (153-a). Eftinia l. Alexă Orăștean, (96). Elisaveta Popa, (202). Ana l. Moise Cojocar, (347). Elisaveta l. Ion Moga, (84). Moise l. Ion Popa, (232). Ion l. Moise Popa, (117). Magdalia Bersan, (505).

B. Cu premii în bani:

Grupa I.

Nicolae Rădoi soția Ana pentru fiu Nicolae, Nr. casei (370), 5 cor. Moisa Oltean s. Susana p. fii Moisa și Ana, (386), 5 cor. Ioan Vasile s. Ana p. fiu Moisa, (500). Ioan Domnariu s. Maria, (445). p. fiu Nicolae. Nicolae Dumitru s. Maria p. fca Maria, (390). Nicolae Preda s. Ana p. Ana, (83). Moisa Popa s. Maria p. Elisaveta, (196). Ilie Sărbu s. Ana p. Ana, (307), pentru fiecare câte 3 cor.

Grupa II.

Moise Oprean s. p. fii Moise și Dumitru, (304), câte 3 cor. Ioan Muntean s. Ana p. Nicolae, (159), 5 cor. Ioan Moga s. Elisaveta p. Maria, (74). Moisa Orăștean s. Magdalina p. Dumitru, (470). Nicolae Istrate s. Maria p. Nistor, (182). Nicolae Jutariu s. Ana p. Nicolae (518). Ioan Marcu s. Ana p. Maria, (478). Vasile Muntean s. Ana p. Ana, (397). Ioan Drăgoiu s. Ana p. Elisaveta, (235). Dumitru Popa s. Ana p. Ioan, (443). Ioan Căndea s. p. Ana, (398), fiecare câte 3 cor. Dumitru Cocovean p. Dumitru, (48). Ioan Dafin s. Maria p. Elisaveta, (154-a), câte 5 cor. Moise Domnariu s. Ana p. Moisa, (377). Ioan Domnariu p. Dumitru, (357). Ioan Stăneșe s. Maria p. Ana, (220). Ioan Popa s. p. Nicolae, (57). Ilie Oltean s. Maria p. Elisaveta (464). Ioan Domnariu s. Ana p. Ana, (502). Moisa Găvozdea s. Maria p. Susana, (322). vād. Ana Fărcașiu p. Ioan, (520). Moise Scorște s. Ana p. Elisaveta, (209). Moise Babă s. Maria p. Elisaveta, (22). Rafala Mohan p. Ioan, (328). Ioan Roman p. Dumitru (147). Moisa Scorște s. Maria p. Ana, (326). Ioan Antinie s. Maria p. Ioan (365). Ilie Topărcian s. Ana p. Ioan, (353). Moisa Fărcaș s. Maria p. Ioan, (432). Moisa Dragomir s. Maria p. Ana, (223). Ioan Dragomir p. Elisaveta, (339). Valer Pantaluț s. Ana p. Maria, (424). Ioan Fleacă s. Paraschiva p. Ana, (145). Nicolae Bozdog s. Ana p. Iacob, (452). fie care câte 3 cor.

Grupa III.

Teodor Bejin s. Susana p. Susana, (119). Moise Rodean p. Maria, (394). Nicolae Popa s. Maria p. Ioan, (8). Nistor Dafin s. Maria p. Ioan, (261). Moise Moga l. Nicolae, (433). Dumitru Fărcaș s. Ana p. Victoria, (15). Nicolae Popa s. Maria p. Elisaveta, (217). câte 3 cor. Ioan Bumbea s. Ana p. Ilie, (262), 5 cor. Ioan Nicoară p. Ioan, (77). Ana Pascu p. Maria, (255). Maria Moldovan p. Maria, (291). Nicolae Oprean s. Susana p. Nicolae, (361). Ioan Fărcaș s. Ana p. Ana, (389). Ioan Buta s. Maria p. Moise, (404). Moise Bărsan s. Susana p. Paraschiva, (366). Maria Radu p. Ioan (395). Dumitru Beu p. Dumitru (407). Ioan Fărcaș s. Maria p. Ioan (496). Dumitru Beu s. Ana p. Ana (529). Ilie Oltean p. Paraschiva (475). Ioan Nicoară p. Ana (43).

Concurs.

Nr. 988—1906. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român va da pentru anul școlar 1906—1907 un stipendiu de 200 coroane din „Fundațiunea Georgiu Boieru“ din Vad, pentru un elev de naționalitate română, ce urmează la vreuna din școlile medii din patrie, având preferință, în înțelesul literelor fundatiionale, rudele fericitului fundator.

Cererele pentru acest stipendiu se vor înainta comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (Nagy-szeben) str. Morii Nr. 6., până la 1 Ianuarie 1907 st. n. însoțite de următoarele acte:

- Certificat de botez,
- Certificat de pe anul școlar 1905/6,
- Certificat de paupertate,
- Actele cari să constate înrudirea cu fericitul fundator.

Cererele intrate după termenul de 1 Ianuarie 1907 nu vor fi luate în considerare.

Sibiu în ședința comitetului central al „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român.

Iosif Sterca Șuluțu
prezident..

Oct. C. Tăslăuanu
secretar.

Teatru.

Luni în 12 Noembrie, Baccarat dramă în 3 acte.

Marți în 13 Noembrie, Der Privatdozent.

Nr. 10068 Plen. 1906.

[276] 3—3

CONCURS

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1907 din fundațiunea „ANDRONIC“:

I. Pentru învățăcei de orice meserie.

II. Pentru sodalii deveniți de atari în decursul anului 1906,

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea pentru de a putea deveni măestri, prin aceasta se exerce concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților.
3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indica în acest atestat: câți prunci minori sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserie.

Concurenții pot fi numai Români ortodoxi născuți în arhidieceza Transilvaniei. În special au să dovedească:

I. Învățăceii:

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
- b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;
- c) că au încheiat contract cu maestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);
- d) adevărul dela maestrul despre sporul, ce-l arată în meserie, despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii:

- a) că au terminat anii de învățare în anul 1906, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII din 1884 §. 67);
- b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceea ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adevărul dela maestrul;
- c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferați.

III. Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

- a) să aibă certificatul de maestru;
- b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela maestrului, la cari au lucrat;
- c) în cerere să se arete anume locul unde voește să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;
- d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate conzistorului arhidiecezan gr. oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1906 st. v.

Acei concurenți cu studii gimnaziale și reale, cari se vor aplica ca învățăcei la sculpura de lemn, bărdășit și la zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățăcei, ori ca sodalii în aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor, în ateliere mai mari, în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererele neinstruite în regulă și cele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința plenară a Conzistorului arhidiecezan, ținută la 19 Octombrie 1906.

Conzistorul arhidiecezan.

Nr. 63—1906 par.

[274] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din Gelmar, protopresbiteratul Orăștie se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- a) salariu de 240 cor., din repartitie dela comuna bis;
- b) ajutor dela stat de 360 cor.;
- c) locuință de 1 odaie în edificiul școlii;
- d) lemne de foc;

Dela învățător se cere să instruiască copiii din școala de toate zilele și din școala de repetiție, să cânte în strană Dumineca și în sărbători și să conducă școala de pomi.

Cuincuenale se vor computa dela data aplicării la această școală.

Cererele instruite conform normelor în vigoare să se înainteze în termenul indicat la oficiul protopresbiteral al tractului Orăștie (Szász-Város).

Gelmar, din ședința comitetului parohial ca scaun școlar ținută la 15/28 Oct. 1906.

I. Popovici

paroh, prez.

Nr. 929/906.

Vidi:

Chirilă Cazan

notar.

Vasile Domșa

protopresbiter.

Nr. 837—1906.

[277] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Aita-mare, cu filiile Aita media, Aita seacă, Baraolt, Buduș, Chepeș și Micloșoara, protopresbiteratul Treiscauvelor, se escrie concurs, pe baza rezoluției Prea Ven. Conzistor arhidiecezan din 17 Octombrie a. c. Nr. 9970 Bis, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitorilor preoțesti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al Treiscauvelor în termenul arătat, în Bereczk.

Concurenții vor avea a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta respectice a celebră și cuvântă.

Brețcu, 21 Octombrie 1906.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscauvelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

[275] 3—6

Publicațiune.

Subscrisul voind să subarândeze cărcima comunală din Vlădeni, conștătătoare din 8 odăi, începând dela 1 Ianuarie 1907 pe trei ani, acei domni, cari doresc să iee în arândă, au a se adresa la mine cel mult dela datul acestei publicări în 20 de zile.

Ceice voesc să vadă localitățile, au a se adresa la notarul comunei Vlădeni George Carlan.

Făgăraș, în 5 Noembrie 1906.

Cu stimă:

Dr. Nicolae Șerban.

Anunț!

A apărut ABCedatul întocmit și prelucrat, după cele mai practice ABCedare existente, de Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, fost profesor seminarial, Dumitru Lăpădatu, director școlar și Iuliu Crișan, învățător în Săliște.

Prețul unui exemplar 40 fileri.

Se poate procura dela Librăria arhidiecezană și dela autori.

Exemplare de probă se trimite gratuit, ceice doresc să se adreseze la Dumitru Lăpădatu, director școlar în Săliște.

[270] 3—6

Cârnați și cartaboși

Din 1 Noembrie începând se capătă zilnic CÂRNAȚI și CÂRTABOȘI proaspeți la

Carol Kovats,

cărcimar.

Strada Treistejari Nr. 11.

266 3—6

Viță de vie nobilitată.

Ca și în anii trecuți așa și acum
Prima plantațiune de viță nobilitată
de pe Târnave

Propr: Fr. Caspari, Mediaș 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga țară, care a lăsat mușterilor săi cele mai sănătoase și mai curate sorte de viță de vie nobilitată. Dar și în viitor numai dela această firmă se pot procura cele mai variate sorte de viță nobilă, pentru vin de masă, desert etc., — prin a căror plantare și producere proprietarul viilor a obținut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulțumită și recunoștință se trimite la cerere gratis și franco.

[253] 11—40